

ДІЛО

Виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конт. почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в краю 4.50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 ал., Німеччині 7.50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7.50 ал., Австрії
7.50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Боротьба з голодом.

Львів, 4. листопада 1927.

Саме тепер минає два місяці боротьби з голодом, два місяці від початку похлибів, які в Галичині, як похлибів, нечувано катастрофа повені і як українське громадянство стало до боротьби з наслідками непереможної стихії. Українське громадянство в мить оцінило розміри катастрофи і зрозуміло її наслідки та розпочало організовану допомогую акцію. Всі українські центральні установи покликали до життя Український Центральний Комітет Допомоги жертвам повені, який негайно розпочав широко закроєну і планову акцію. На жаль, не вдаючись в тому комітеті об'єднати всіх українських чинників. Поза Центр. Комітетом повів свою особисту допомогую акцію о. митр. А. Шептицький та Львівський Митрополіт Ординаріат. Окремо зорганізувався теж на партійно-класовій, інтернаціональній основі Робітничо-Селянський Комітет Допомоги Жертвам Повені. Та не зважаючи на розціплення допомогую акції аж в трох комітетах (коли не рахувати особистої акції о. митрополита), величезна більшість українського громадянства сконцентрувала свою в користь жертв повені в Українському Центр. Комітеті.

Вистане згадати, що під проводом Центр. Комітету зорганізувався і приступило до праці понад 90 повітових й окружних комітетів та 96 проц. всіх збірок і пожертв походить виключно зі західно-української території. Про це свідчить звіт Українського Центр. Комітету допомоги жертвам повені, виготовлений з днем 31. жовтня ц. р. Через Центр. Комітет зібрано на протязі неповних двох місяців 49 вагонів і 3.862 кг. збіжки, 191 вагонів і 8.978 кг. бараболю, 1 вагон і 3.917 кг. муки, 38 міхів одягів та 68.000 золотих готівкою. З того розділено вже між навіщене повинно населення: 21 ваг. і 5.066 кг. збіжки, 51 ваг. і 8.978 кг. бараболю, 2.927 кг. муки, 23 міхів одягів і 21.134.29 золотих готівкою. До розділу лишається оголошених і направлених уже до місць призначення: 27 ваг. і 8.796 кг. збіжки, 140 вагонів бараболю, 1 ваг. і 950 кг. муки, 9 міхів одягів і понад 46.000 золотих. Коли збірки в натуральних перемінах на гроші, вагон бараболю по 700 зол., а муки по 8.000 зол., то одержимо кругло 340.000 зол., а після додання грошових збірок у квоті 68.000 зол., суму 408.000 зол. В тій сумі около 28.000 зол. перейшло з Америки й від української європейської еміграції, решту 380.000 зол. зложила Зах. Україна, а в тому 5/6 усіх збірок припадає на українське селянство.

Можливо бути горді з такого величезного висліді допомогую акції, організованої власними силами і заходами українського громадянства. Без сумніву, ця допомога є далека від того, щоб могла заспокоїти ці тисячі тисяч жертв повені, та все ж таки в значній мірі опановано розміри катастрофи, щонайменше в початках, а це найголовніше. Загалом допомогую акція зеднала нас у великому горі та викликала відраду найкращих почувань. Вона засягнула цього гарного і доброго висліді нашої допомогую

вої акції припадає на долю українського селянства.

Робітничо-Селянський Комітет Допомоги Жертвам Повені, зложений з представників лівих, інтернаціональних партій, що ведуть свою діяльність на Зах. Україні, не найшов відгому серед українського громадянства в краю. Його краєві збірки є смішно дрібні, а вже не найшов ніякого відгому серед українського селянства. В його виказах не стрічаємо ані одної пожертви чи збірки в натураліях. Головна частина виказуваних ним збірок є американського походження. Видно, що цей комітет, зложений з представників поодиноких політичних партій: українських, польських і жидівських, інтернаціонального характеру, не находячи майже ніякого послуху в краю, найшов відгомін серед українського робітництва в Америці, — на всякий випадок більший, як Український Центр. Комітет. Бо коли приплив збірок з Америки (зі Зедин. Держав і Канади) в Центр. Комітеті досягнув досі суму кругло 2.500 дол., то Роб.-Сел. Комітет може похвалитися збіркою кругло 4.200 дол. в Америці. За те краєва збірка цього комітету не досягнула навіть 2.000 зол., дарма, що до Роб.-Сел. Комітету входять представники більшості робітничих організацій і лівих пол. партій, що проводять свою діяльність на Зах. Україні. До того ж і грошева збірка 2.000 зол. Роб.-Сел. Комітету походить головним чином від селян, а не від робітників, хоч плінною готівкою розпоряджають саме ці останні. Взагалі мається враження, що Роб.-Сел. Комітет є дуже односторонній щодо своєї діяльності, бо він є лише касіером і розділним пунктом чужих збірок, а сам не займається цією „невдячною“ акцією.

Позитивна допомогую акція досі впливає лише зі Зах. України й Америки. Загальнопомітно допомогую звдигу з Рад. України. Хоч радянські органи широко розписуються про „асигновки“ всяких радянських установ: центральних, окружних, районних і міських, хоч про те горляють і радянські західно-українські органи, то реального наслідку цієї акції — на жаль — не бачимо. Сума дотеперішніх радянських „асигновок“ на допомогу жертвам повені досягнула висоту 120.000 карб. (60.000 доларів), себто понад пів мільона золотих. Без сумніву, є це дуже поважна збірка, яка могла би значно облегчити долю повені, колиб вона не була такою трансцендентальною, п'ятою нічною. На жаль, ця допомогую акція кінчається друком цифр у газетах. А може допомога з Рад. України має й реальний характер, але пливучи під поверхню життя, усувається від громадянської контролю й оцінки. Колиб так було, то це була би допомогую конспірація, яка криє в собі всі небезпеки і шкідливі наслідки всяких конспірацій. Найважливіше, що така допомога могла би минитися зі своїм призначенням та могла би бути повернена на цілі, які не мають нічого спільного з допомогую акцією. На всякий випадок годиться ствердити, що на основі дотеперішніх даних Рад. Україна світить відсутністю в допомогую акції жертвам повені. Ось так менш-більш представляється теперішня допомогую акція. Перші розміри голодової катастрофи опановано. Після довершення розділу натуралій пора подумати про дальше ведення допомогую акції вже іншого характеру і на довшу мету. Особливо пора подумати про трудову, продуктивну допомогу жертвам повені.

Над Балтиком.

Коло радянсько-латвійського торговельного договору.

Керманічем латвійської закордонної політики є соціаліст Целенс. Він свого часу підняв був справу неутралізації малих, прибалтійських держав і вів навіть у тому напрямі переговори з Литвою, Естонією та Фінляндією. Перенявся був цією ідеєю дуже між іншим і теперішній латвійський прем'єр Вальдемарас. До неутралізації тих країн мало дійти таким чином, щоб всі вони спільно заключили пакт про неагресію зі спільними сусідами. Такий спільний пакт передбачувано передовсім у відношенні до СРСР. Однак до того не дійшло: всі переговори в тому напрямі розбились передовсім тому, що на перешкоді їх реалізації стала Англія.

Целенс всеж таки від своєї ідеї не відкріс. А будучи при кермі латвійської закордонної політики, намагається створити для своєї держави якнайкращі відносини зі СРСР. Виявом тих його змагань є ратифікована перед кількома днями латвійським парламентом торговельна латвійсько-радянська угода. Угода заключена на 5 літ і дає вона великі, передовсім транзитні, вигоди для СРСР. Від тепер майже весь радянський експорт до Німеччини та інших держав буде відбуватися через Латвію і її пристані. З тракту недоволення в великій мірі Поль-

ща, бо від тепер вона не буде мати ніякого навіть мінімального впливу на господарське життя Латвії. На основі договору весь радянський ввіз до Латвії, а передовсім такі необхідні продукти як сіль, нафта, цукор і збіжжя, користується великими митними та іншими привілеями а так само транзит тих товарів зі СРСР до Литви і Естонії через Латвію.

Польська преса ствердить, що новоратифікований договір йде по лінії злику прибалтійських держав під знаком радянсько-німецького порозуміння при повному виключенні якоїнебудь участі Польщі в господарському та політичному житті прибалтійських держав. Однак недоволена з тракту не тільки Польща, але ще більше Англія.

Між іншим в усяких англійсько-латвійських договорах є так зване „радянське застереження“. Істою його заключається в тому, що всяке прийняття Латвією таких чи інших пільг у договорах між нею та СРСР не може потягати за собою поширення їх на Англію, як на найбільше упривілейовану. Однак не зважаючи на те, у конкретному випадку латвійсько-радянської угоди запропонував проти неї ще перед її ратифікацією англійський представник у прибалтійських державах Воган. Сам протест виявлявся з уваги на в

горі наведене тав. „радянське застереження“ в дуже оригінальну форму. А саме: Воган не вручив латвійському урядові ніякої ноти, а опублікував в одному рижському деннику статтю, в якій пише між іншим ось що:

„Всяка зміна відносин Латвії до її сусідів безпосередньо порушує інтереси Англії, яка готова годитися на всяку форму зміни латвійської політики, але тільки настільки, наскільки це не допозволяє англійським інтересам. Колиж угода, предложена до ратифікації латвійському парламенту дасть, як це виходить зі самого тексту угоди, підстави для СРСР, які суперечать англійським інтересам, то англійський уряд змушений вважати таку угоду небажаною“.

Наведений цитат зі статті Вогана незвичайно характеристичний. Він кидає ярке світло на ті відносини, серед яких доводиться вести політику маленьким прибалтійським державам, до того ж сам факт такої а не іншої інтервенції доказує, що Англія не кермується ніякими ні звичайними нормами ні куртуазійними сентиментами, коли мова про протирадянську політику.

Та стаття Вогана не мала, видно, ніякого децидуючого впливу на рішення латвійського парламенту, бо він угоду ратифікував, хоч щоправда незначною кількістю голосів і то, як інформують польські джерела, більшістю голосів національних меншостей. Голосували за ратифікацією меншості: жидівська, російська і німецька. Договір ратифікований і по ратифікації входить у життя. Та чи Англія не буде робити ніяких перешкод при його реалізації. Нема сумніву, що буде. З радянської преси довідуємося, немов би вона впливала відповідно на прилюдну опінію латвійців у тому напрямі, щоб довести до заміни теперішнього уряду Латвії іншим, а докони цією можна і засобами, аналогічними до тих, що спричинили недавній переворот у Литві і таким чином договір уневажнити. Можливо, що й до того дійде, а то тим більше, що перевороти в нинішніх часах на порядку денному, особливо в деяких прибалтійських полках.

Гарден.

Смерть найвизначнішого німецького публіциста.

Помер німецький публіцист, якого статті нагадували на протязі 30 літ найкращі полемічні сторінки Гайнего або Верного. Максимилиан Гарден, редактор найбільше живучого німецького тижневика „Цукунфт“, що помер самітно в швейцарській санаторії в 66 р. життя, дав доказ: який вплив на політичне життя може мати одна талановита індивідуальність навіть у найбільше несприятливих умовах. Оснований ним у 1892 р. тижневик став осередком немилосердної критики основ кайзерівського режиму і бовням гаслом поступової думки.

Гарден почав свою кар'єру як актор. Як публіцист дебютував у 90 рр. в журналі „Варгайт“ під псевдонімом „Апостол“. Коли оснував власну „Цукунфт“ журналу доклав до себе найкращі літературні сили, що освітлювали актуальні питання політики, науки, мистецтва та літератури. Свідомість Гардена адяла йому великі кола симпатиків. Його гостро як рапір перо не шадило ніякого авторитету і адяло на

П. якого туполоба німецька маса обожувала.

Коли Вімарк поїхав у наважну у кайзера, молодий Гарден став повірником „заціпенного кайзера“. Неодну разувалося правду дізнався від людини, що роками держала в своїх руках усі нитки внутрішньої та зовнішньої політики. Вімаркові мрії Гарден наділяючи те, що до них не втрало сити в його статтях і політичних портретах: немилосердно-студентський погляд на справу, жагуче слово, широка історична перспектива на полі. Гарден, як і Вімарк, мав депітичний амант, — любив оточити сам. Це було причиною, що агодом відважала біла не-го шораз більша свідомість співробітників і „Пукунфт“ був органом одної людини.

Зрештою неважко було знайти співробітників для політики, що підтримували авторитет імперії, був одностайно ідейним переконаним імперіалістом. Його кампанія проти оточення кайзера дійшла до кульмінаційної точки під час процесу Айахсбург, приятеля Вімарка, якому він закинув гомосексуальність в високих достойствах. На марші змоги черевести доказу правди — відомість кару вивести в твердині.

Війна припинилася до спожиття його ідей. Його імперіалізм змінився наскрізь філософським світоглядом, що не мав нічого спільного із політичною практикою. Гарден, аналітичній прегарно вартість і слау французької та англійської літератури, не міг задовольнитися дешавою демагогією, що обмежувалася до воєнних окликів. Його „апантемі“ симпатії відражали його популярність; німецькі націоналісти виконали на нього атентат як на аристократа і хто ана, чи який він не проводив останні роки адебітажа в Швайцарії, не дивлячись на кілька колишнього свого нещасного співробітника Ратенау, якого смерть він передбачив.

Гарден „полілітис“ не був захоплений еім. республікою більш як монархією. Метод його життя була: критика. Шоловова доба привнесла йому в Німеччині неменше матеріалу до цієї критики, як передвоєнна. Кожен його стаття була справжнім літературним твором, що не тратив вартості, коли проминала актуальність теми. Два томи його твору „Kaiser“ на зразок літературної публіцистики, мистецтва і психологічні портрети.

М. Р.

Помогіть здвинути дім-захист для українських письменників і журналістів у Львів. Засвідчим ділом розуміння важкої культурної праці і виявим свою адікність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, нинішня ч. 1141.

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

повинен купити собі кожний українець

ПРОПАМ'ЯТНУ МЕДАЛЬ

Ціна 3 золотих.

Замовляти:

Ukrainische Buchhandlung Theodor
Sawula, Wien I., Riemergasse 2.

Гроші слати на наше конто до

Земельного Банку Гіпотечного у Львові, вул. Підвале ч. 7.

Висилаємо також по 1 штуці.

З'їзд „Рідної Школи“.

Оживлена дискусія. — Удільнення абсолютної. — Вибір нової Головної Управи. — Резолюції.

Після вибору комісії-матки і звідомлення з діяльності Головної Управи, яке зложив п. Лев Ясінчук, зачалася дискусія над звітом.

Перший аголосився до слова п. Антін Чернецький, що виступив з різкою критикою праці Гол. Управи. Закидав, що в понад 100 Кругів Р. Ш. нечистих, що не зроблено нічого з того, що ухвалено на минулорічному зїзді. В школах Р. Ш. виховують, моваля, на бюрократів, які стануть опісля катами українського народу. Фінанси Т-ва тому катастрофічні, що Управа Т-ва в мин. році не вшла з духом часу, через що „страждала довіра селянсько-робітничих мас“. Опісля ставив резолюції, в яких домагався „обереження Р. Ш. від впливів клерикалізму через усунення з Гол. Управи й учт. збору всіх осіб духовного стану“, заміни „реакційного учительства Р. Ш. на поступове“, „очищення установ Р. Ш. від угодливих елементів“ і т. д. Під загальне обурення і протести цілої сали промовець мусів перервати дальше читання тих *sin generis* резолюцій.

Евген Яворовський (Яворів) заявляється за національною школою і національним вихованням молоді. З реформа-

ми треба поступати обережно. Хто хоче радикальних реформ, не рахуючись во-воім в обставинах і вимогами часу, той є або сліпцем або демагогом. Дефініт Р. Ш. — це ганьба для цілого нашого загалу. На жалі, зі Львова приходили до нас майже самі сумні вісті. Центральні не виконали наложених на неї обов'язків. Ставить резолюції за національною школою, за масовим обсяганням шкіл Р. Ш. за загальним оподаткуванням на потреби Р. Ш. (по 10 сот. місячно), за зміною статута в тому напрямі, щоби для тягості роботи вибори керуючих органів Р. Ш. відбувалися не що року, а що кілька літ, за об'єднанням в короткому часі для вирішення цієї справи надзвичайного зїзду Р. Ш.

Іван Юцишин: Наше державне шкільництво вже сливе зовсім спольонізоване. Це болить найбільше нас, учителів, бо український загальний приймач всі удари на нашу школу байдуже. Виває Гол. Управа повести енергійну акцію за відпольщення нашого державного шкільництва і за планово поведеною працею для ліквідації неписьменності в нашій народі. Згадкою про учителів, які примушені коротати свої роки на засланні серед корінно польського населення, кінчить свою промову.

Учт. Бурно: Найкраще говорити і критикувати, ате тяжко будувати. Радить усім нашим критикам забратися до праці на місцях, якої всюди доволі. Там ні-

хто не ставитиме їм перешкод. Хто хилить пусті фрази про творення в наших школах майбутньої бюрократії, той ота-талий крикун, що говорить не для добра української школи й української дитини, а просто на вітер або засліпленний партійністю. Наші школи мусять мати відповідний рівень. Заявляється за задержанням гімназії Р. Ш., хоч не протиставляючи деяким гаразд обдуманим реформам. Вініти говорять про неумірковані як слід службові відносини учительства, занепокоєного в Р. Ш.

Для орієнтації вібраних і для влещення дальшої дискусії відічитав п. Ясінчук революції, які запропонувала до ухвалення Гол. Управа.

Сед. Гриць Дувіран: Р. Ш. — це висока ціль, тому повинна бути у нас усіх на першому місці. Не сміє бути у нас гризні й непорозуміння там, де йде про українську школу! Вей ми мусимо отаути під її прапором, аей мусимо зедлятися для оборони нашого наймолодшого покоління перед винародовленням. Як нам поступати — показують селяни Печеніжинщини. При допомозі кількох священиків і кількох світських інтелігентів, а зрештою самі, не зважаючи на перешкоди перешкоди й переслідування, будують там Р. Ш. Тепер приступайте до будови будинку для прив. школи в Печеніжині, в чому Гол. Управа повинна їм допомогти й від себе.

Сед. Лепіалюк: Дуже бажано, щоб Гол. Управа отаула вже твердо і прачувала у вибраному складі без змін і та-гом цілий рік. Це дуже важне для тягості й успішності нашої роботи. Задляється теж якнайрішучіше проти зодження до Т-ва партійності і роздорія Р. Ш. — це наша фортеця, біля якої мусимо скучитися всі. Треба повести справу так, аби кожне село, кожний політ помагали й радили собі самі. Не відкалятися по поміт до інших! Ми, гущу, радимо собі самі і працюємо жале — при допомозі нечисленних українських інтелігентів, а декуди й без них. При кінці апелює чераз до всіх тих, що аносать роздорія і сварки, аби не залишали й зодилилися в єдності й карності біля Р. Ш.

Дир. А. Крушельницький жалус, що і звіті нема видрукowanych резолюцій, ухвалених на минулорічному Зїзді. Особливо лежить босіданкові на серці резолюція про потребу відтаження наших

І. ДРЕКСЛЕР і сини
ПІД НАПІТТІМ:
НОВДРИ і МАТЕРАЦИ

Мих. Рудницький.

Ювілей Кобилянської.

Лист до Буковинського Комітету.

Ви, величавіше громадяни, почитувачі таланту Кобилянської, пригадали „Т-ву письменників і журналістів“ у Львові один справді васлужений ювілей. При цьому-ж додали два прохання, на які, хто ана, чи ми в силі відповісти ділом. Вислати наших делегатів на Ваше свято до Чернівців — це справа ві-ти; коли література не навіє тут на сусідів політики — 26. листопада наші делегати будуть з Вами.

Матеріали до „Пропам'ятну Книги“ в честь Кобилянської — це вже ціла проблема. Ви зволіли подати до нашого відомо, що хочете там помістити життєпис ювілятки, якісь критичні нариси, а головню спомини про Кобилянську. П давніх знайомих, привітні листи та телеграми. Мені здається, що Ваш ширий подив для таланту письменниці не йде в парі із засобами, якими хочете його висловити. Спомини різних знайомих письменників, які мають може в перше в житті брати за перо, щоби їх списати? Чи Ви уявляєте собі цю страшну загумінкову літературу? Скільки справжніх літературних споминів про Франка читали Ви навіть під прізвищами тих, що пишуться на деяких книжках як автори? Пересилати привіти та покляни може письменникові, як і кожному іншому, хто хоче і хто аважає це своєю обов'язком. Але на-

вищо передавати друком майбутнім покоління сотню пребанальних телеграм від випадкових товариств, союзів, гуртків, партій і достойників, яких єдиною думкою при складанні привіту є те, що вони будуть під ним підписані? Чи Ви вірите, що Ви зробите цим приємність чутливій письменниці?

Як там із життєписом Кобилянської — не знаю. Здається, що зайве запрягати до нього фаховця, що шукатиме дат на аркуш друку, коли всім відомо, що найважливіші події життя Кобилянської — це дати виходу її творів. Замевлені статті? Ювілейна атмосфера не є пригожа для дійсної критики творчості письменника. Бодай не в нас. Наші критики пересвідчені, що їх роля у такі хвилини — мов людини запроханої на родинний бал, де чим хто більше скаже компліментів і старих втертих фраз усім до вподоби, тим краще робить враження.

Кількох наших письменників може й могло би сказати кілька цікавих слів про творчість Кобилянської, якби мали певність, що передтим вони найдуть час ще раз прочитати її твори. Зрештою, не дуже безпечно друкувати такі враження; письменник, що не є одночасно критиком і не розбирається у „шкідливих вартостях“, кидася фальшиве світло на свого товариша, на себе тинь, а на читача непроглядну мряку.

А з чогож — спитаєте роздратовані — ви складете свій вечір у Львові в честь Кобилянської? Ми хотіли його скласти з того самого, що Ви свою „Пропам'ятну Книгу“

Чую Вашу відповідь: „Чоловіче! Увесь вечір сама література? Ви хочете попросту публіку відстрашити заздальгиді!“ Не хочемо, бо вона й так давно відстрашена. Та ще більше не хочемо складати вечора із фортеп'янів, соль ні з промов, що нагадують щорічні „Шевченківські“ концерти, ні з подібних до них, мов сіяємські брати, привітних телеграм, деє кимсь складених наоспіх.

Глибоко-ширим був вигук одного товариша: „Ех, якби так Кобилянська була написала замість „У неділю рано зілля копала“ — „Ой, не ходи Грицю!“ — тоді було би що виставити і чим виповнити вечір!“ А я додаю: „Ех, якби так товариство письменників не мало обов'язків підчас ювілею письменника думати про його твори!“ І уявляю собі цю історію так:

Коли святкують ювілей якогось хеміка, якого твори є для мене семи тайнами Сезама, я, знаючи його тільки із прізвища, можу вшанувати його тим, що спитаю спеціаліста: що він такого мудрого написав і чому став славним. І часто мушу здоволитися кількома популярними інформаціями та заголовками творів. Література є в нас для більшості тим, чим для мене хемічні чудеса. Тому нічого дивного, коли сотні громадян ідуть з цікавості на ювілейний вечір, улаштований якимнебудь товариством, щоби почути, коли і де письменник уродився, що написав і за що його шанують. Коли в програмі є для них щось голоснішого, нпр. хори, не диво, що вони недочувають того що, зрештою, й

так можна знайти в книгарських атальогах.

Та чи товариство письменників не є в клопоті саме тому, що не може робити з літератури додатку до загальноно приймаємих точок програми? Не може, навіть, якби в ньому були деякі члени тої думки, що Кобилянська таки трошки за велика аристократка і тому слід її „адемо-кратизувати“. Нічого не адієш *noblesse oblige*.

Нема ніяких труднощів, щоби запрохати шість осіб із сямим-таким іменем і розділити їм теми про Кобилянську на зразок університетських семінарійних праць. Та знаючи галицьку атмосферу „літературної“ публіки, ніхто не заперчить, що кожний із тих промовців буде вилізати із шкіри... не знаючи, звідки зачати і чим скінчити.

Ювілей письменника або є спонукою передумати його працю або звичайною конвенціональною формою. Ми поважаємо Кобилянську надто високо за її горду скромність, щоби ховатися за китицями штучних квітів як наймені чурі. Коли Львів не має стільки знайомих із творами Кобилянської, скільки є товариств, що готові вислати їй ювілейні привіти, нехай галицькі робітники пера зійдуться в день її свята у власному вибраному колі і з тепла, витвореного споминами про шляхи уяви письменниці, пробують виокреслити кілька іскор думки, гідних того, щоби не згасли.

„Et tout le reste“... est-ce littérature?

— Гріб Гайного. При народі задушив дівч. довільно, що могла Гайриці Гайного, який спочивав на паризькій цвинтарі Монмартр, аперіе відмовлено від довгих літ. Ним, амбаседа в Парижі, в чомані для поста вважало своїм обов'язком очисити його пам'ятник і камені, а в тисичніх напівліт і нічів, деякі відлучачі хотів самоти довша, що не відлучи — про себе. Тепер на горіш чотів

линяють тільки одиниці надпису у вірних мовах, тож мало поетичний, але певний зміст: „Безумовно забороняється писати на пам'ятнику, рисувати його або фотографувати під загрозою поліційного протоколу“. Треба аж такої загрози, щоб приневолити до мовчання поетичні перли, що перед пам'ятником поета не в силі стримати свого натхнення і хотять його наслідувати. Щоб камінь, під яким він спочивав, був для нього ще тяжчим.

— Для аматорів танцю. Кажемо: аматорів, але думасмо і про професіоналів, які певне ще не знають, що 31-го м. м. союзу професорів мовних танців показував представникам преси найновіші аранжі свого мистецтва. Ці нові вихилися мають уже з найближчим сезоном виперти до теперішній досвіданий чарльстон і той другий „прекудовий“ модний танець, що не дійшовши до нас постарівся: блек-ботом. Нових танців є три „ейл“, бо його придумали студенти єврейського університету в Америці, „ритмік-стен“ придуманий у Лондоні і „кінжаку“, що внаслідок руху дікої пітки. „Кінжаку“ вже шаліло по всьому Нью-Йорку. „Ейл“ — меліхольдний „ритмік-стен“ — веселий і „кінжаку“ — „божевієний“, до якого треба великої сили, гарячого темпераменту і дуже доброго зору. А до всіх разом треба віри у весільну моду, яка в англійському країнці і грошей, щоб навчитись нової хореографічної акробатики.

— Опіка над шукачами золота. Радянська влада заснувала нове товариство, що називається „Союз-золото“, а має мети падавати за кошельками золота на півному просторі СРСР. Перед війною 60.000 людей на просторі російської імперії шукало скарбів на „золотих“ полях на власну руку. Тепер є їх ще 15.000, але вони не мають грошей, щоб шукати нових джерел золота. А що радянський уряд організував тепер кілька геологічних експедицій на Далекий Схід, щоб там шукати золото, він хоче теж допомогти приватним підприємцям в експлуатації найденних скарбів.

— Світова вспичена. Число безробітних у Німеччині понизилось тепер до найнижчої цифри за останні 2 роки: 324.000 осіб. В Естонії почали розгладити проект підземного тунелю під Гібральтаром. Альфонс XIII валили, що вважав цей проект у межах можливості; кошта будови 250 міль. пестет. — Вибори до міських рад в Англії дали перевагу партії „Лейбор“ (робітничий), яка дістала 110 мандатів проти лібералів в 8 манд., консервативів в 7 і незалежних в 15 м. — Російський Інститут заснував дослідне заведення над малюванням в Римі; при ньому працюють найбільші італ. спеціалісти. — Відома фільмова артистка Лія Путті, вернувшись з Голівуд до Берліна, склала собі поважно ногу по необережності. — Здоров'я Бенівецького, що вважався за запалення жила, погіршилось. — Міс Дорогі Львові, яка призналась, що обдурила тих, що вірили в її переписи Ля-Маншу, отапе перед львівським судом за складання фальшивої присяги. — Швейцарські геологи ствердили, що Альпи обсягаються вниз; а саме: 170 мільонів куб. метрів землі на просторі 2 кв. кіл. рухається. Монте Арбіно, що мала в 1888 р. 1697 м. тепер осіла на 3 метри. — 3 кіна. У кіні „Палас“ монументальна фільма „Вероні“. У кіні „Леп“ — „Готель Імперіал“; а від суботи велика еротична фільма „Дон Жуан“ — „Вежа кохання“ з Джоном Веррімором. У кіні „Аполло“ „Послужна ніч“ з Лілею Даміта, а у „Фатаморгані“ Батаал „Сатана у шовках“.

— Завва. Ми підписали Василь Мудрий як відповідальний редактор „Діла“ і Володимир Целевич як 6. відповідальний редактор „Свободи“ заявляємо, що не підтримуємо закидів підписаних проти п. Антона Чайковського в Тернополі в дописі, поміщеному в „Ділі“ в 29. 3. 1927 р. ч. 60 п. 2. „З судової сагі“ — оглядко в „Свободі“ в 2. 4. 1927 р. ч. 14 — а з особня відкинуто закиди щодо минулої крадіжки плаща і щодо крадіжки портфеля з грішми. — У Львові, дня 2. листопада 1927 р. — Василь Мудрий, Володимир Целевич.

— Лисавини! Що Вам шкодить робити вакули солодощів у скляні „Фортуни Нової“ при вул. Руській ч. 11! — 857 1—7 — Заходом Кружка „Рідної Школи“ ім. Г. Шевченка у Львові відправляється в неділю дня 6. листопада 1927 о год. 12:45 а перші при вул. Виблизівкича коминальне Богослуження в 10-ту річницю смерті першого голови Кружка і великого народнього діяча бл. п. д-ра Евгена О. Лисавинського і на померлих членів Кружка. Того самого дня о год. 6. вечером відбудуться в школі при вул. Мохначького 12 інтересні відіти при співучасті д-ра Остапа Махаришкі. Просимо явитись на тих торжествах. — Старшина Кружка. 852 1—1

Перегляд Інвалідів УГА. в Станиславі. В понеділок і вівторок, дня 7. і 8. листопада ц. р. відбудуться лікарські огляди Інвалідів УГА. в Станиславській будівлі 8—10 передпоп. і від 4—6 попол. в самі Народнього Дому напроти двірня для повітів: Станиславів, Богородчан, Калуш і Товмач. Кожен Інвалід УГА. зобов'язаний явитись до перегляду та принести з собою посвідчення від парохіяльного уряду й читальні „Просвіти“ або кооперативу про те, коли і в якій військовій частині став інвалідом, а також потвердження громадським урядом лікарем медичного стану. — Управ. УАГОН в Львові. — Нушнірська робітня Петра Карлика є при вул. Курсовій ч. 11 а, 1. пош. на ліво.

Відозви й комунікати.

Обіжник Українського Центрального Комітету допомоги жертвам повені до повітових комітетів у знищених околицях.

І. Шкоди. Не зважаючи на наші ургенсі в листах досі не маємо майже ні з одного повіту докладно і вірно оброблених підсумків шкід, не маємо його навіть від тих У. П. Комітетів, що такі підсумки вже поробили. Доривочні, або надто загальні дані чи звіти, переповнені описами шкід без докладних дат, не є ще для нас достаточним матеріалом. Докладне з'ясування потрібне нам для дальшого збирання дарів як у краю так і за границею, головним в Америці, потрібне для Парламентарної Репрезентації, для „Сільського Господаря“ й інших господарсько-економічних центральної установ в їх доматанях до влади відносно санаші зруйнованого краю, чи в інших ділянках їх акції.

Ці У. П. Комітети, що такий матеріал вже мають, зволіть порівняти його зі статистичними даними тамошніх старостів, та провірявши правдивість, зволіть негайно переслати Українському Центральному Комітету, а котрі не мають, зволіть зараз приступити до виговлення і провірки. Необхідні передовсім з'ясування шкід у пожні, паші, худобі, будинках, засівах, господарським приладдям, знищених ґрунтах, а далі в підприємствах торговельних і промислових, керинцях, дорогах, мостах та інше. Зазначити належить, який є здоровий стан, чи є випадки недуг, що ширяться наслідком повені. Кошти виговлення У. П. Комітет готовий покрити, якщо У. П. Комітети не зможуть цього виконати власними коштами.

II. Споживча допомога. На основі цих з'явлень просимо переслати нам приблизний обрахунок висоти допомоги, потрібної для виживлення аж до нових зборів, з поданням окремого списку тої допомоги, яку тамошнє населення вже дістало від У. П. Комітету чи з інших джерел, а окремо тої, яка ще потрібна. Виказ цей є для нас конче потрібний тепер для доцільності в розділі дарів, та для орієнтації, в якій мірі може загрожувати голод в часі передлітку, та як йому запобігти. На основі цих з'явлень просимо також подати виказ потреб на весняні засіви.

III. Продукційна допомога. Досі йшов У. П. Комітет — дякуючи обильній жертвенності українського населення — з консуляційною допомогою на виживлення. Однак У. П. Комітет задумує підняти в порозумінні і при співучасті організаційного апарату „Сільського Господаря“ та кооперативних організацій так звану продукційну акцію допомоги, а саме допомагати в згаданих вже весняних засівах, а зокрема в створюванні нарівні праці для безробітних в околицях потерпілих, для сталого підношення там доброту започаткування домашнього промислу, чи інших трудових підприємств, будьто дорогою уділювання низько-процентних кредитів, чи допомог. Тому просимо зібрати і подати нам матеріали, які запізнали би У. П. Комітет зі слюдячими обставинами: 1) який є стан домашнього промислу у вашому повіті; 2) який збут і куди; 3) які галузі домашнього промислу чи інших підприємств можуть бути у вашому повіті найпродуктивніші і найбільш населенню підходять; 4) в якій спосіб можна би прийняти найдоцільніше з допомогою для піднесення цього промислу і заняття в ньому людей; 5) які способи гарантії, що кредити згд. підмоги будуть доцільно зужити та звернені для підкріплення нових підприємств. Зрозуміле, що на думці маємо виключно українське населення і українське варстаті праці.

Здіснення цієї ідеї вимагає докладної застанови, а відтак інтензивної праці, розложеної на довший час. Тому всякі проекти — думки, побудовані, очевидно, на реальних основах і силах місцевих установ, будуть для нас цінним матеріалом. Вичікуючи докладних звітів і проектів у вище наведених точках, просимо не відкладати їх, бо це може валинути некорисно на нинішній підйом духа серед українського населення в допомозі, а тим також соричинити занепад ідеї, яку наміряємо підняти.

Усім комітетам подаємо це до відома з проханням висловити думку щодо третьої точки. За Український Центральный Комітет допомоги жертвам повені у Львові: Вол. Децикевич, голова. Мик. Твордадо, секретар.

Іларій Чапельський

І. містоголова Сокола-Батька.

Старшина Сокола-Батька подає до відома всім членам (іншим) Сокольської організації і українському громадянству в краю сумну вістку, що дня 3. XI. в год. 4-й рано 1927 року помер по довгій тяжкій недугі догоготний член Старшини С. Б. і теперішній І. містоголова Сокола-Батька Друг Іларій Чапельський. Похорони відбудуться дня 5. листопада в год. 2. попол. з дому жалоби при вул. Тереси 2. на Личаківській кладовище. Старшина С. Б. вважав всіх членів (інших) С. Б. і всі т-ва Сокол в краю вшанувати пам'ять бл. п. Друга і взяти масову участь у дні похорону.

Ст. С. Б.

Оповіді.

Товаришів збруї УГА. сповіщається про передчасну смерть сотника УГА. Іларія Чапельського, який по довгих і тяжких терпіннях помер дня 3. листопада 1927 в 61. році життя. Похорони з дому при вул. Тереси ч. 2 на Личаківській цвинтар відбудуться в суботу для 5. листопада в год. 2. попол. Взяється всіх Товаришів віддати останню прислугу Незабутньому Сотникові і явитись на похоронах з чорною крепою на лівому рамені.

„Просвітянський Театр“ оголошує: Щоби дати спромозу вступити новим силам на українську сцену, обізданий „Просвітянський Театр“ у Львові приймає зголошення співпраці від рутинованих, театральних аматорів, співаків і музик. Зголошення неспринятих лишуться без відповіді.

Дрібні оголошення.

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 34—?

СТОРОЖА дому — молодіє подружжю за винагородою: покій, кухня і платня після умови — пошукує Союз власників реальностей у Львові вул. Косцюшка ч. 1а II. пов. Приймається лише письмени зголошення з описом життя. 854 1-2

БАНДИДАТ адвокатури шукає посади концієнта на провінції. Зголошення слати на адресу Агенції „Листра“ в Станиславові, Голуховського 20 „для Усуса“. 853

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, ГОРОДЕЦЬКА 46.

646 Пересвітлення Рентгеном 25—24

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/II.

Сиріплювання хитючихся зубів, пломбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в кавітку і золоті на американську систему. Пациєнтів з провінції полагоджуються в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 845 Полекші в сплатах. 2—5

ДЕНТИСТ

Б. ДЬОКЕР в Станиславові

вул. Собізького 14.

Спеціальність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і білетя зубів. — Приступні ціни — до 794 гідні успіш. 23—?

АДВОКАТ

д-р Волод. Старосольський

вернув і веде від 20. жовтня 1927. свою передвоєнну адвокатську канцелярію у Львові при вул. Крашевського 23/II.

ЛІКЕРИ робить дома ЛІКЕРИ

у 70 ріжних смаках „STELLA“ в 70 ріжних смаках

до набуття в аптечних складах, Головний В. Г. Мушинський в Перемислі, склад Галичина. Для П. Т. кооператив і торговель відпо- 567 відний опуст. 14—?

III Новість III

Появилась Накладом „Рідної Школи“

Пчола Мая

та

Ії Пригоди

прегарне оповідання В. Бонсельса в перекладі Дм. Вахняка.

Ціна 2-70 зол.

ЗАМОВЛЯТИ В КНИГАРНІ

„Рідної Школи“ Львів,

855 вул. Руська ч. 3. 1—2

зол. 6-60 ГОДИННИКИ зол. 6-60

опере швейцарські з гарантією тільки у В. Голубовіча Сикстуська 4.

Інженер будівництва

ІЛЬКО ПОПОВИЧ

заприсяжений судовий знаток

в Станиславові, Липова ч. 53

викотавлює плани і коштовніс церков, приходств, народних домів, промислових заводів, мешкальних і господарських будинків; уділяє технічний поради; обімає технічний нагляд над будовами і виконання всякого рода будівель.

Е. Чикаленко: Спогади I—III. зол. 8'00

М. Возняк: Шевченко і княжна Репніна 1'50

Г. Брасюк: Безпутні 0'60

Служба Божа св. Иоана Золотоустого зі службами ріжних намірень українською мовою у перекладі о. д-ра Я. Левицького 2'50

Можна набути в Адміністрації „Діла“

Львів, РИНОК 10, II. пов.

Вже вийшов і продається по всіх книгарнях:

Ювілейний Календар-Альманах

„Дніпро“ на 1928 рік

присвячений

десятиліттю української революції.

Окладина проф. П. Холодного.

ЦІНА 3 зол., з пересилкою 3-30 зол. Замовляти у накладні „Українського Товариства Допомоги Емігрантам з Великої України“, Львів, вул. Руська ч. 3. III. пов. 847 2—3